

TORRAS I BAGES

Patriarca espiritual de Catalunya

Butlletí informatiu sobre la vida i fama de santedat del venerable Doctor Josep Torras i Bages, bisbe de Vic.

Centenari De La Carta Encíclica “Pacem Dei Munus” Del Papa Benet XV

Sense gaire ressò, el passat 23 de maig s'escaigué el centenari de l'encíclica de Benet XV Pacem Dei munus, que porta el subtítol «Sobre la restauració cristiana de la pau». Es tracta d'un text del Magisteri de l'Església publicat en aquella data (23 de maig de 1920, que s'esqueia en Pentecosta), en el context de la finalització de la I Guerra Mundial i dels posteriors tractats internacionals de pau. Recordem aquí que Josep Torras i Bages encara va tenir temps de encomiar a la seva pastoral El internacionalismo papal (1915) les iniciatives pacificadoras del Papa Benet XV, desoïdes ¡ai las! pels governs de les potències europees enfrontades en aquella Guerra. En reconeixement, el Sant Pare li envià al Dr. Torras una carta laudatòria, que li arribà poques setmanes abans de finir (el 7 de febrer de 1916).

Doncs bé, a començaments de 1920 l'esperança d'una pau duradora, “aquest bell do de Déu”, semblava consolidar-se en aquella Europa traumatitzada i dessagnada, configurada amb noves fronteres, descomposta, malgrat que cada cop més dependent de Washington (per bé que Moscou estava consolidant la seva revolució) i amb uns nous equilibris de poder, després de quatre anys de guerra d'una cruesa inusitada. Recentment, la pel·lícula «1917» ens ha acostat -si més no parcialment- a la cruesa i inhumanitat d'aquella contesa, que trasbalsà el Continent europeu. En un símil suggeridor, el Papa comparava la situació d'aquella Europa exhausta amb la del moribund apallissat amb el què es va topar el Bon Samarità tot baixant de Jerusalem (Lc 10, 25-37). L'Església és el Bon Samarità, que té com a missió pròpia la de guarir les ferides de la humanitat, també mitjançant les obres de la beneficència cristiana.

El bon samarità (1838), oli de Pelegrí Clavé i Roqué

Benet XV advertia, tanmateix, que restaven latents les llavors de l'antic odi i l'enemistat en les relacions internacionals, les quals, incentivades per la rancúnia i el revengisme, haurien de portar, només dues dècades després, a la II Guerra Mundial, encara més letal que la primera. Afegim-hi nosaltres també com a elements desencadenants d'aquesta següent guerra -Benet XV en aquell moment encara no els podia endevinar- la profunda desmoralització que va comportar el materialisme, de signe capitalista («els feliços anys vint», conclosos amb el "crack" de 1929) i el seu revers comunista, així com l'idealisme hegel·lià i nacionalista, que va donar lloc al feixisme i al nazisme. Tot això, ho podem retreure, per no haver-se seguit les clarividents exhortacions d'aquest i els següents pontífexs romans... En la present carta, el Papa Della Chiesa va posar l'accent en el mandat de Jesucrist de l'amor fratern

per a tots, individus i pobles, amor que suposa també el perdó de les injúries. És significatiu que, a la seva encíclica, Benet XV no recrimina, ni imputa culpabilitat a cap dels bàndols de la Gran Guerra. Aquest precepte de caritat, a més, exigeix, per descomptat, no només perdonar les ofenses dels enemics, sinó fer-los positivament el bé. Per tant, l'experiència de l'autodestrucció de l'última guerra, una guerra provocada per una política i unes relacions que, des de feia temps no es fundaven ja en l'Evangeli (fins a cert punt tots les parts contrincants havien adoptat constitucions polítiques netament liberals), mostra com la caritat i unes relacions amistoses derivades de la mateixa, podran assegurar una pau estable. Això requereix acollir necessàriament la Llei cristiana, reconèixer la sobirania de Crist, també a nivell social i en la vida política, també en les relacions internacionals: "perquè l'Evangeli no presenti una llei de la caritat per a les persones particulars i una altra llei diferent per als Estats i les nacions, que en definitiva estan compostes per homes particulars". Aquesta va ser la regla que havia generat la Europa cristiana, car l'Església "sap portar els homes a través dels béns temporals de manera que no perdin els béns eterns". Era una comunitat plural de nacions, però que mantenia una profunda unitat, gràcies a la qual s'hi va produir una "gloriosa prosperitat". En aplicant aquests principis a l'actualitat postbèlica, Benet XV insistia que els pobles afectats per la guerra havien d'oblidar voluntàriament tota rivalitat i tota injúria recíproca, per tal d'unir-se

en la caritat. Sense això, ens atrevim nosaltres a llegir la ment d'aquest Pontífex, els tractats de pau, la Societat de Nacions, resultarien estèrils, com per desgràcia va fer palès el desenllaç dels fets històrics subsegüents. Per a Benet XV, un corollari de tot això i d'aquest sentiment de veritable família humana que han de professar els diferents pobles és, per exemple, el respecte de la independència i la integritat de cada nació, així com la reducció del pressupost militar.

Però no va cloure la seva carta el Sant Pare Benet XV tans sols amb aquests bons desitjos, sinó que va gosar llançar un audaç crida: “a tots els homes i a totes les nacions perquè d'ànima i de cor s'uneixin a l'Església catòlica i, per mitjà d'ella, a Crist”. Continuava en això el lema de Sant Pius X: *Instaurare omnia in Christo* i n'anticipa el de Pius XI: *Pax Christi in regno Christi*. Recordem suara que el de Benet XV era: *In Et Domine speravi, no confundar in Aeternum*. En aquesta confiança, reforçada pel patrocini de la Immaculada, que Benet XV va ordenar que fos invocada com a Reina de la Pau, així com dels sants recentment canonitzats (el 13 de maig de 1920: Sant Gabriel de la Dolorosa, Santa Margarida Maria Alacoque i Santa Joana d'Arc), el Papa suplicava a l'Esperit Sant que renovès la faç de la terra amb una nova efusió del seu amor “per a la comuna salvació de tots”.

Convé, per acabar, esmentar incidentalment que el Pontífex hi feia una crida a la solució de la qüestió romana, per donar satisfacció a la usurpació de la sobirania temporal de la Santa Seu 50 anys enrere per part del Regne d'Itàlia. En aquest punt, pocs anys després hom arribaria a una entesa amb els Pactes de Laterà (1929), que és el fonament de l'actual estatus de l'Estat del Vaticà.

Us animo a llegir directament el text íntegre de l'encíclica aquí:

http://www.vatican.va/content/benedict-xv/es/encyclicals/documents/hf_ben-xv_enc_23051920_pacem-dei-munus-pulcherrimum.html

Miquel Bordas

Sens dubte, ens hi juguem la vida

La persona ha estat pensada i creada per a viure en la realitat, és a dir, viure plenament com a ella mateixa en la seva vida concreta. El nucli, el fonament últim de la persona, el que l'arrela en la realitat, és el cor. Tanmateix, els homes tenim la capacitat d'evadir-nos de la realitat i fugir cap al contrari del cor, que és allò epifenomènic o trivial. S'anomena epifenomen tot allò que està en nosaltres però no és realment nosaltres, que ens afecta momentàniament —com una gota d'aigua que regalima sobre la pell— sense deixar petjada; aquelles coses que semblen ser, però que, en el fons, són buides. Tant el pensament com el sentiment, quan són veritables, es caracteritzen per la intimitat, la seriositat i el compromís de qui els viu. En canvi, les seves deformacions, concretament el sofisme (pensament no pensat) i l'espectacularitat (sentiment no sentit), s'orienten a l'exhibició, i la persona no necessita comprometre-s'hi, perquè el que pensa o sent en la dimensió epifenomènica no és ella mateixa, sinó quelcom que pot mudar-se com qui canvia de vestit.

Malgrat ser éssers finits, és propi de la persona i del seu cor la tendència a l'infinit, que només pot ser saciada amb el mateix infinit, és a dir, Déu. Aquest desig d'infinit o eternitat, per realitzar-se, s'ha de veure concretat, explicitat, en un objecte, en un Fi. Si no hi ha aquesta concreció, aquesta maduració, el desig es projecta en la

dimensió epifenomènica: en un pensament o sentiment impersonal, abstracte, aparentment universal, però en realitat inexistent per la seva manca de contingut. En aquest cas la imaginació abandona la seva funció natural de proporcionar exemples a la raó, es desvincula d'aquesta última i esdevé una finalitat en ella mateixa. Així, la fantasia elabora una realitat alternativa on la persona corre el perill d'instal·lar-se, fugint del que s'esdevé veritablement en el seu cor.

En altres paraules, l'epifenomen constitueix una anestèsia que, en apartar tot sofriment veritable, aparta també tota joia veritable, ambdós inseparables del sacrifici de Crist i de l'horitzó de la Vida Eterna. De no ser així, una vida construïda sobre el que és superficial, a mercè de les circumstàncies i

afectes variables, és en realitat una vida esclava, perquè fugint de la seva realitat l'home no pot ser amo d'ell mateix, sinó que ha de servir necessàriament al seu contrari, a un senyor inexistent. La nostra era està marcada per una dilució de conceptes i un malentès de significats, manipulats en nom de la Revolució i del Progrés, que necessita individus que no raonin ni sentin des del cor, sinó que consumeixin el que se'ls presenta en el marc de l'epifenomen, i consegüentment crea clons al servei de productes espectaculars, ideals imaginaris, i plaers esmorteïts. El resultat és previsible, i és greu: l'home renuncia a la pròpia realitat, a la seva plena dignitat com a persona i, en última instància, a ell mateix. Lluny del Cor de Crist hi ha un buit existencial inevitable, un cul-de-sac que aboca a la mort. Sens dubte, ens hi juguem la vida.

Alba Masnou

Pregària per a demanar la glorificació del Dr. Torras i Bages

Us preguem, Senyor, que aviat sigui declarat intercessor nostre en el Cel aquell que, amb les seves paraules de saviesa i exemples de santedat, fou Pastor insigne i Patriarca espiritual de la nostra terra.

Concediu-nos, també, per la seva intercessió, la gràcia especial que ara us demanem.

Pare Nostre, Ave Maria, Glòria

---

¹Glossa de: BOFILL, Jaume, «El corazón, lo más íntimo de la persona», p.286, publicat a: *Cristiandad*, n.150, Barcelona, 1950.

MEDITACIÓ SOBRE EL COR DE CRIST

El cor de l'home és vertaderament una poca cosa, perquè poca cosa és l'home; però figura't a Jesucrist, qui encara que té la naturalesa humana, essent, per tant, vertader home, per sa unió amb la segona Persona de la Santíssima Trinitat, és una Persona divina i son Cor és vertader Cor de Déu; de manera que en aquell petit espai, en aquell insignificant membre de la carn sagrada de Crist, hi pots considerar les prerrogatives del mateix Déu; la misericòrdia sens límits amb què es compadeix dels pecadors i els crida a la gràcia, la paciència infinita amb què suporta els insults de miserables criatures, a qui en un moment podria llençar a l'abisme de l'infern, la suavitat amb què governa i condueix als qui caminen pel bon camí, i la generositat immensa amb què premia el més petit servei que es fa en obsequi seu, fins al punt, com diu la Sagrada Escripura, de premiar amb glòria eterna l'acte de donar un vas d'aigua fresca a un pobre assedegat.

Quan Déu, mogut per son infinit amor envers l'home, es féu home, volgué sentir com l'home, i, per tant, prenent un Cor de carn semblant al nostre, el féu palpitant a l'influx d'un amor infinit, constituint-lo òrgan de les seves misericòrdies, essent un Cor d'home que sent amb un amor de Déu²

Els pensadors contemporanis constaten una desorientació radical en l'home occidental modern, que no sap què és i és conscient que no ho sap. No té fam d'immortalitat ni predisposició per comprendre allò que és etern, infinit i sacre. Tanmateix, el lloc que era propi de la divinitat l'ha substituït ell mateix -l'home-, en un antropocentrisme secular que dona valor al que és sensible, material i temporal.

L'home s'atribueix les propietats de la divinitat, la política és la nova religió i l'Estat n'és la providència. Sense orientació eterna, la llibertat humana es desdibuixa en el que és públic, anònim i alienador, en un regne de la praxis en què l'èxit no l'aconsegueix qui tracta de conèixer la realitat, sinó qui sap transformar-la millor. La dimensió ètica deixa pas a la voluntat i l'acció, a la tècnica.

De fet, les expressions dels qui intenten conèixer la realitat són desesperades, inconformistes, nauseabundes; són crits d'auxili.

Els mateixos moviments que es recolzen en l'omnipotència de l'home i la tècnica es rebel·len contra el sistema opressiu establert per l'home i la tècnica. Entronitzat l'home, s'obre pas un existencialisme que el reclou, suspicax de qualsevol forma d'autoritat (perquè l'autoritat última és ell mateix). Fins i tot la mirada de l'altre es converteix en incòmode i objectivadora: "Quan em miren em cosifiquen", diuen. Déu, màxima autoritat, n'és l'enemic número u. L'individualisme és la rebel·lia contra l'autoritat i la tradició i, amb ell, ve el desamor, la violència i l'odi; la solitud i la invisibilitat. Al contrari, la misericòrdia del Cor de Crist allarga la mà a l'home i el salva.

Perquè l'home modern, malgrat tot, clama per justícia i esperança, pròpies del missatge cristià, sagrat i diví. Això no significa que el Regne de Crist pugui conviure amb l'humanisme secu-

lar (és impossible), però sí constata una set innata en l'home. La humanitat terrenal frustrada, desorientada, enrabiada i decebuda anhela l'amor misericordiós, l'orientació del camí del culte, l'acatament i la submissió al Cor de Crist, via d'humilitat, perdó, contemplació, llibertat, pau i amor.

Crist se'ns ofereix a nosaltres (no al revés) i només hem d'acollir-lo i abraçar-lo amb fe, com els amants confiats i fidels. Ell és la màxima expressió d'entrega i en ell trobem la contemplació de la transcendència que necessitem per aplacar l'autodestrucció anorreadora de la buidor terrenal. L'amor dels homes només pot ser bo i encaminar-se en la bona direcció seguint el missatge del Cor de Crist, que transcendeix, ens transcendeix i ens fa lliures. Deixem-nos meravellar.

Enric

---

¹TORRAS I BAGES, Josep, «El més del Sagrat Cor de Jesús», dia 1, Consideració, en: Íd., *Obres Completes*, Selecta, Barcelona, 1948, p.722.

²Text inspirat en: CANALS, Francesc, «El culto al Corazón de Cristo ante la problemática humana de hoy», en: *Cristiandad*, n.467, 1970, pp. 3-15.